

Nowe stanowiska rzadszych gatunków roślin naczyniowych w mezoregionie Zakłęśłość Łomaska (wschodnia Polska)

BARBARA SOCZEWKA

SOCZEWKA, B. 1999. New localities of rare vascular plant species in the Mesoregion of Łomaska Depression (eastern Poland). *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 7: 81–91. Kraków. PL ISSN 1640–629X.

ABSTRACT: Localities of 109 interesting vascular plant species have been found in Łomaska Depression (Zakłęśłość Łomaska – East Poland). Twenty of them are comprised by strict legal protection and 8 species are on the “red list” of Polish flora.

KEY WORDS: vascular plants, floristics, distribution, Biała Podlaska province, Poland

B. Soczewka, Instytut Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach, PL–05–090 Raszyn, Polska

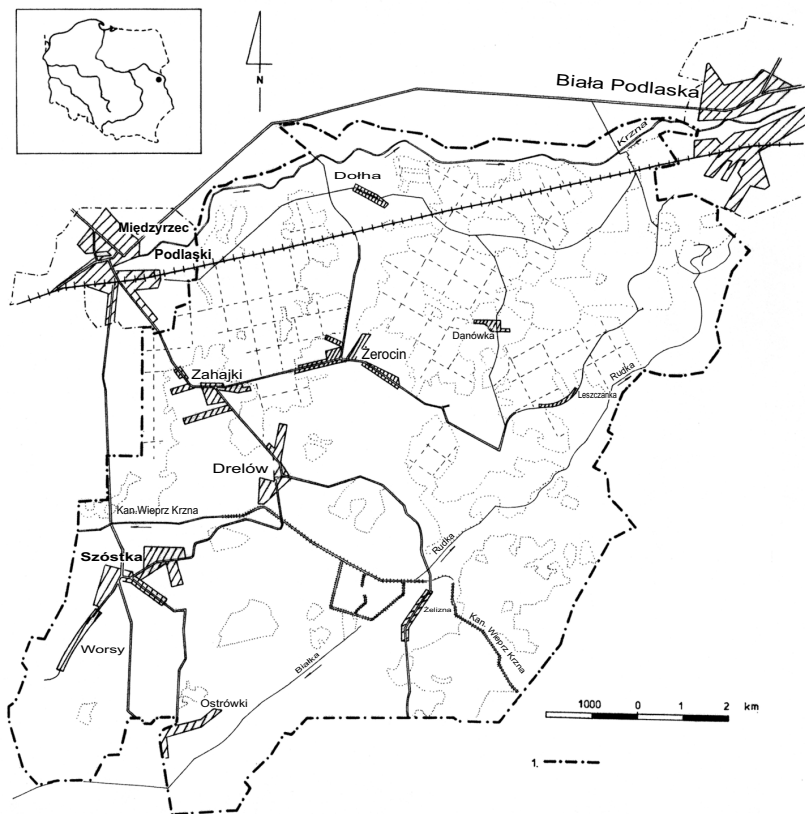
WSTĘP

Informacje o rozmieszczeniu rzadszych gatunków roślin gromadzono w trakcie badań florystycznych prowadzonych w środkowo-północnej części mezoregionu Zakłęśłość Łomaska w latach 1995–1996. Badany obszar od północy sięga po dolinę rzeki Krzny na odcinku od Międzyrzecza Podlaskiego do Białej Podlaskiej. Na południe najdalej wysunięte jest uroczysko Omelno. Obszar ten w całości obejmuje gminę Drelów i fragmenty gmin przyległych (Ryc. 1).

Region ten pod względem geobotanicznym znajduje się w krainie Polesie Lubelskie, która wchodzi w skład poddziału Pas Wielkich Dolin (SZAFER 1972). Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski (KONDRACKI 1998) mieści się on w środkowo-północnej części mezoregionu Zakłęśłość Łomaska i makroregionie Polesie Zachodnie w podprovincji Polesie.

Mezoregion ten stanowi najbardziej płaską i najniższą położoną (140–160 m n.p.m.) część Polesia. O jego charakterze decyduje równinność i rozległość, najczęściej zatorfionych obszarów podmokłych oraz piaszczystych równin.

Po wybudowaniu, w latach 1954–1961, Kanału Wieprz-Krzna (w zasięgu którego znajduje się badany obszar) z towarzyszącą siecią rowów melioracyjnych, znacznie zmniejszyła się podmokłość tego terenu, co spowodowało obniżenie poziomu wód gruntowych, osuszenie i murszenie torfowisk oraz zanikanie rzadkich i unikatowych gatunków flory. Jednak do chwili obecnej w nie objętych melioracją uroczyskach leśnych oraz

Ryc. 1. Szkic sytuacyjny terenu badań. 1 – granica terenu badań.

Fig. 1. Situation draft of study area. 1 – border of study area.

w miejscach podtapianych i o zwiększonym uwilgotnieniu zachowały się jeszcze większe zgrupowania rzadszych gatunków roślin.

Zebrane do tej pory na tym terenie dane florystyczne są fragmentaryczne. Dokumentację przyrodniczą posiadają rezerwaty Omelno (WAJDA 1966) i Liski (IZDEBSKI & POPIOLEK 1982). Kilka uroczysk leśnych ma dokumentację florystyczną w postaci materiałów nie publikowanych (ŁUKASIK 1981; GRUŻEWSKA 1988; PANASIUK 1989; SWORSKA 1991).

W opracowaniu podano 109 gatunków roślin rzadszych, których stanowiska do tej pory nie były notowane. W grupie tej, według „czerwonej listy roślin naczyniowych” (ZARZYCKI & SZELĄG 1992), znajduje się 7 gatunków narażonych na wyginięcie, mianowicie *Dryopteris cristata*, *Betula humilis*, *Dianthus superbus*, *Lathyrus palustris*, *Cnidium dubium*, *Gentiana pneumonanthe* i *Iris sibirica*, a *Succisella inflexa* posiada status gatunku rzadkiego. Niektóre z nich (*Dianthus superbus*, *Lathyrus palustris*, *Cnidium dubium*, *Gentiana pneumonanthe*, *Succisella inflexa*) występują dość często.

Podane w opracowaniu stanowiska wszystkich gatunków roślin zlokalizowano w siatce kwadratów ATPOL. Zawarte w treści nazwy uroczysk leśnych i łąk odczytano z mapy w skali 1 : 25000.

Układ systematyczny gatunków podano według SZAFERA i in. (1986), a nomenklaturę botaniczną według MIRKA i in. (1995).

WYKAZ GATUNKÓW

Gymnocarpium dryopteris (L.) Newman – **FD49**: zbocze głębokiego rowu, NE od wsi Zahajki w oddz. 200. **GD50**: niezbyt często w wilgotnych grądach, w pobliżu Leśniczówki Żelizna, w oddz.: 232, 234, 241.

Dryopteris cristata (L.) A. Gray – **FD59**: niewielkie skupienia w olszynach przy zbiorniku retencyjnym Żelizna, od strony wsi Obnowy; E od Wólki Łóżeckiej, w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, na obrzeżach olsu w oddz. 274.

D. dilatata (Hoffm.) A. Gray – **FD59**: w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, na obrzeżach olsu w oddz. 274.

Polypodium vulgare L. – **FD49**: kilkadziesiąt okazów na skraju prywatnego lasu sosnowego, NE od wsi Dołha.

Equisetum pratense Ehrh. – **FD49**, dość licznie w nasadzeniach topoli, E od Zahajek w oddz. 237. W pozostałych stanowiskach gatunek jest mniej częsty. **FD59**: W od Kwasówki w oddz. 284; E od Wólki Łóżeckiej w uroczysku Zapowiednik Łóżecki w oddz. 276; S od Augustówki w uroczysku Werszki w oddz. 269. Występowanie tego gatunku w pobliżu trzech ostatnich stanowisk podaje PANASIUK (1989).

E. ramosissimum Desf. – **GD40**: często na mokrych piaskach przy sztucznym zbiorniku wodnym, S od wsi Danówka.

E. hyemale L. – **FD49**: SE od wsi Szachy w oddz. 161. **FD59**: dość licznie w uroczysku Świdów, SW od zbiornika retencyjnego Żelizna; różnej wielkości skupienia w lesie prywatnym na zachód od wsi Przechodzisko.

E. variegatum Schleich. – **GD40**: często na zboczu grobli na mokrym piasku przy zbiorniku wodnym, S od wsi Danówka.

Lycopodium annotinum L. – Gatunek występuje bardzo często w wilgotnych borach sosnowych, najczęściej tworzy zwarte płyty, często na dość dużych powierzchniach. **FD49**: w dużym kompleksie leśnym N, E i W od Zahajek, w oddz.: 193, 194, 195, 196, 197, 200, 217, 220, 222, 253, 254, 255, 256, 258, 261, 176, 178, 179, 185, 186, 187, 207, 208, 209, 230, 231; w przyległym lesie prywatnym oraz w oddz.: 235, 239, 240, 241, 247, 248; w borach NE od wsi Żerocin, w oddz.: 143, 144, 145, 155, 156, 160, 161. **FD59**: w lasach prywatnych po dwóch stronach szosy Zahajki – Drelów; w uroczysku Horodek koło Drelowa; W od wsi Przechodzisko, w oddz.: 263, 264. **GD40**: w lasach otaczających wieś Danówkę, w oddz.: 113, 114, 115, 116, 117, 129, 130, 142, 143, 144, 155, 90, 91, 93, 101, 102, 103, 86, 92, 97, 98, 99, 125, 126; N od wsi Leszczanka, w oddz.: 72, 73, 74, 104, 105, 107, 109, 111, 112, 113, 114, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141; N od wsi Młyniec, w oddz.: 65, 66, 67, 68, 69, 70, 82, 83, 84, 85, 88, 93, 94, 95, 97, 99, 100. **GD50**: w lasach prywatnych NW od wsi Kolembrody i Kamienna; NW od Leśniczówki Żelizna w oddz. 234; NE od wsi Kresy w oddz.: 195, 200, 202, 203, 208, 209, 210, 214; w uroczysku Borek koło wsi Łan, w oddz.: 154, 158, 159, 162, 163.

L. clavatum L. – Różnej wielkości skupienia w borach sosnowych, gatunek mniej częsty niż poprzedni. **FD49**: w borach w okolicach wsi Zahajki, w oddz.: 202, 226, 231, 238, 239, 253, 254, 255, 256. **FD59**: w uroczysku Dąbrowa koło Drelowa w oddz. 284; NW od wsi Przechodzisko, w oddz.: 258, 261. **FD49** i **GD40**: wyjątkowo duże i zwarte płyty w lesie prywatnym, NE od wsi Dołha. **GD40**: N od wsi Strzyżówka, w oddz.: 91, 100, 101; NW od wsi Danówka, w oddz.: 87, 88, 96, 125, 126, 139; N od wsi

Leszczanka, w oddz.: 115, 130, 132, 135, 140, 142; N od wsi Młyniec, w oddz.: 50, 53, 54, 55, 64, 82, 83, 84, 87, 97, 99, 100. **GD50**: E od wsi Kolembrody, w oddz.: 219, 228, 236; NW od Leśniczówki Żelazna w oddz. 243.

Betula humilis Schrank – **FD59**: kilka okazów w zakrzaczonych rowach na łąkach Pożarnica, N od wsi Przegaliny Duże – dolina Białki.

Rumex maritimus L. – **FD59**: w pojedynczych okazach, w mokrych zagłębieniach wśród łąk, N od wsi Przegaliny Duże; na zboczu niewielkiej sadzawki we wsi Stare Gościńce koło Szóstki.

Polygonum mite Schrank – **FD49**: dość często przy drogach leśnych w rezerwacie Liski, koło wsi Zahajki w oddz. 218. **GD40**: kilkanaście okazów na leśnej drodze między oddz. 134 i 133, koło miejscowości Leszczanka. *Det. Z. Głowacki*.

P. minus Huds. – Gatunek najczęściej występuje przy drogach leśnych. **FD49**: w pobliżu wsi Zahajki (rezerwat Liski), w oddz.: 217, 218, 223. **GD40**: NE od wsi Żerocin, w oddz. 128; w pobliżu wsi Leszczanka, w oddz.: 133, 134. *Det. Z. Głowacki*.

Dianthus superbus L. s. stricto – Gatunek dość częsty. Spotyka się go w skupieniach po kilka okazów, najczęściej przy zaroślach, czasami tworzy płaty wielkości kilku metrów kwadratowych na wilgotnych łąkach kośnych. **FD58**: kilka okazów na śródleśnej łące, S od wsi Anielki. **FD59**: jedno niewielkie stanowisko na łąkach, SE od wsi Szarków; pojedynczo na łąkach Koźlik koło Drelowa; przy zaroślach w pobliżu uroczyska Horodek, NE od Drelowa; wśród zarośli łąkowych, W od wsi Augustówka. **FD58** i **FD68**: około 25 różnej wielkości skupień na łąkach w otoczeniu uroczyska Omelno – rozmieszczenie ich w kierunku N sięga po wieś Worsy. **FD69**: na łąkach w dolinie Białki koło wsi Ossowa-Starowieś (około 10 stanowisk). **FD59** i **GD50**: na podmokłych łąkach, wokół zbiornika retencyjnego Żelazna (dość duże płaty, około 20 stanowisk). **GD50**: przy zaroślach na łąkach Pólko, w pobliżu wsi Kresy.

Mercurialis perennis L. – **FD59**, kilkanaście okazów w lesie prywatnym, W od wsi Przechodzisko.

Asarum europaeum L. – Gatunek bardzo częsty w lasach liściastych i zaroślach, występuje przeważnie dużymi płatami. **FD49**: w uroczysku Pański Las, E od wsi Zahajki, w oddz.: 237, 238; SE od wsi Szachy, w oddz.: 157, 161. **FD58** i **FD59**: w lasach prywatnych koło wsi Anielki i Nowiny. **FD59**: w uroczysku Dąbrowa, W od wsi Kwasówka, w oddz.: 279, 282, 286; W od zbiornika retencyjnego Żelazna w uroczyskach: Świdów, Wilcze i Zapowiednik Łóżecki w oddz.: 192, 275; w uroczysku Werszki, W od wsi Łózki w oddz. 270; w lesie prywatnym, E od wsi Nowiny; w uroczysku Horodek koło Drelowa; E od wsi Bereza, w oddz. 257. **FD68**: w uroczysku Omelno, w oddz.: 187, 188, 190, 193. **GD40**: SW od Leszczanki w oddz. 141; NW od wsi Jażwiny w oddz. 75; NW od wsi Sokule w oddz. 122. **GD41**: NE od stawów w Grabarce w oddz. 124. **GD50**: NE od wsi Kresy, w oddz.: 189, 190, 191, 195, 198, 199, 203, 204, 205; w niewielkiej enklawie leśnej, na łąkach Pólko koło Kresów; E od wsi Kwasówka w uroczysku Lis, w oddz.: 168, 169, 179, 180, 181; w uroczysku Porub, S od wsi Witoroż w oddz. 176.

Isopyrum thalictroides L. – **FD59**: dość często w lesie prywatnym, W od wsi Przechodzisko. **FD68**: bardzo często w uroczysku Omelno (poza terenem rezerwatu), w oddz.: 188, 190, 193, 194.

Actaea spicata L. – **FD59**: w pojedynczych okazach, w uroczysku Zapowiednik Łóżecki w oddz. 274.

Aquilegia vulgaris L. – **GD50**: jeden okaz, SE od wsi Żelazna w oddz. 222.

Ranunculus lingua L. – W pojedynczych okazach, czasami w większych skupieniach głównie w rowach na podmokłych i wilgotnych łąkach. **FD58**: na łąkach, W od wsi Worsy i Szóstka. **FD59**: na łąkach Koźlik, Pożary i Wyhar koło Drelowa. **FD59**, **FD68** i **FD69**: rozproszone stanowiska w dolinie Białki, do granic uroczyska Omelno. **FD59** i **GD50**: w otoczeniu zbiornika retencyjnego Żelazna. **GD41**: w dolinie Rudki, w pobliżu wsi Kolonia Lisy. **GD50**: E od wsi Kwasówka na Łąkach Nabelskich.

R. cassubicus L. s. lato – Dość często w wilgotnych lasach liściastych. **FD49**: w uroczysku Pański Las, E od wsi Zahajki, w oddz.: 237, 238. **FD59**: W od zbiornika retencyjnego Żelazna, w uroczyskach Wilcze, Urle i Zapowiednik Łóżecki w oddz. 275; w lesie prywatnym, E od wsi Nowiny; w niewielkiej enklawie leśnej w pobliżu uroczyska Horodek koło Drelowa. **FD68**: w uroczysku Omelno, w oddz.: 187, 190, 193, 194. Z rezerwatu Omelno, tj. części oddz. 194, występowanie tego gatunku podaje

WAJDA (1966). **GD50**: E od wsi Kwasówka na Łąkach Nabielskich; NE od wsi Kresy, w oddz.: 190, 191, 196.

Thalictrum aquilegifolium L. – Gatunek występuje niezbyt często w lasach liściastych. **FD59**: w pobliżu zbiornika retencyjnego Żelizna, w uroczyskach Wilcze i Zapowiednik Łóżecki w oddz. 273. **GD40**: S od wsi Porosiuki w oddz. 49. **GD50**: N od Leśniczówki Żelizna, w oddz.: 232, 240.

Th. minus L. – Gatunek występuje dość rzadko i w małych skupieniach. **GD50**: E od Leśniczówki Żelizna w oddz. 241. **GD60**: w lesie prywatnym, N od wsi Wólka Komarowska; na niewielkim wyniesieniu, na łąkach o nazwie Grądziki, od N strony zbiornika retencyjnego Żelizna.

Th. simplex L. – **FD58** i **FD59**: na przyleśnych łąkach (dwa skupienia po około 10 okazów w każdym), NE od miejscowości Nowiny.

Nymphaea alba L. – **FD49** i **GD40**: gatunek niezbyt częsty, występuje w kilku starorzeczach w dolinie Krzny w pobliżu wsi Rudniki, Puchacze, Sycyna i Surmacze.

Nuphar lutea (L.) Sibth. & Sm. – **FD49** i **GD40**: gatunek bardzo częsty w większości starorzeczy w dolinie Krzny, czasami spotyka się go w rowach melioracyjnych. **GD40** i **GD41**: niewielkie skupienia odnotowano w rzece Rudce, na odcinku między wsią Młyniec i Kolonia Lisy.

Corydalis cava Schweigg. & Korte – **FD68**: lanowo w uroczysku Omelno, w oddz.: 188, 190, 193, 194. Gatunek ten z terenu rezerwatu Omelno, z oddz. 194 podaje WAJDA (1966).

C. solida (L.) Clairv. – **FD68**: dość często w uroczysku Omelno, w oddz.: 188, 190, 193, 194.

Arabis planisiliqua (Rchb.) Pers. – **GD50**: kilka okazów w niewielkiej enklawie leśnej wśród łąk Pólko, NE od wsi Kresy.

Viola mirabilis L. – Gatunek spotykany dość często w lasach grądowych. **FD49**: E od wsi Zahajki, w uroczysku Pański Las, w oddz.: 235, 238. **FD59**: W od zbiornika retencyjnego Żelizna, w uroczyskach Wilcze i Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 272, 273, 274, 275; w lesie prywatnym, E od wsi Nowiny. **FD68**: w uroczysku Omelno, w oddz.: 188, 192, 193, 194. Z części oddz. 194 (teren rezerwatu Omelno) gatunek ten podaje WAJDA (1966). **GD40**: N od wsi Strzyżówka w oddz. 104; NE od wsi Sokule, w oddz.: 83, 94; S od wsi Porosiuki w oddz. 48. **GD50**: SE od Kwasówki w uroczysku Lis w oddz. 180.

Parnassia palustris L. – Gatunek występuje w pojedynczych okazach, czasami w większych skupieniach, na wilgotnych łąkach głównie przy rowach. **FD58**: E od wsi Nowiny na Chmielowych Łąkach; na łąkach Koźlik i Pożary koło Drelowa. **FD58** i **FD68**: na łąkach w dolinie Białki, na odcinku od wsi Worsy do uroczyska Omelno. **FD59** i **GD50**: na łąkach otaczających zbiornik retencyjny Żelizna.

Ribes nigrum L. – Gatunek dość częsty w olsach. **FD49**: w kompleksie leśnym, SE od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 180, 200. **FD58**: w olszynach koło wsi Anielki i Szóstka. **FD59**: w uroczyskach Świdów i Wilcze oraz w zaroślach na łąkach w pobliżu zbiornika retencyjnego Żelizna. **FD58** i **FD59**: często w olszowym lesie prywatnym, E od wsi Nowiny. **FD68**: w uroczysku Omelno, w oddz.: 187, 188, 192, 193. **FD49** i **GD40**: w środkowym odcinku doliny Krzny, przeważnie przy starorzeczach. **GD41**: w zaroślach łąkowych w dolinie Rudki, w pobliżu miejscowości Grabarka. **GD50**: NE od wsi Kresy, w oddz. 188 i 205; w zaroślach w pobliżu łąk Pólko; w uroczysku Porub koło Witoroża w oddz. 183.

Aruncus sylvestris Kostel. – **FD59**: dość licznie w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 273, 274 oraz pojedynczo, w oddz.: 272, 278. Gatunek ten wcześniej odnotowała PANASIUK (1989), ale po jednym okazie, w oddz. 273 b oraz 274 a.

Genista germanica L. – **FD49**: E od Międzyrzecza Podlaskiego, dość licznie wzdłuż torów kolejowych, między oddz. 168 i 178. **GD40**: po kilkanaście okazów, w oddz. 75 w pobliżu wsi Jażwiny i w oddz. 109 koło wsi Sokule.

Trifolium alpestre L. – **FD49**: w kompleksie leśnym, E od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 173, 177, 178, 179, 214. **GD41**: kilkadziesiąt okazów w oddz. 119, w pobliżu stawów koło wsi Grabarka.

Lathyrus sylvestris L. – **FD49**: w pojedynczych okazach, E od Międzyrzecza Podlaskiego w oddz. 178. **GD40**: w pobliżu stawów koło Grabarki w oddz. 96.

L. palustris L. – **FD49** i **GD40**: gatunek bardzo częsty na łąkach kośnych i w otoczeniu starorzeczy w dolinie Krzny, na odcinku od Międzyrzecza Podlaskiego do Białej Podlaskiej. **GD40**: na łąkach E od wsi Danówka. **GD41**: S od Białej Podlaskiej w pobliżu miejscowości Kolonia Lisy. **GD50**: w pojedynczych okazach NE od wsi Kresy, na Łąkach Nabielskich w dolinie Rudki.

L. niger (L.) Bernh. – **GD40**: kilkanaście okazów, w wilgotnym grądzie koło wsi Porosiuki w oddz. 48.

Daphne mezereum L. – **FD49**: rozproszone stanowiska występują N od wsi Zahajki, w oddz.: 202, 215, 224. **FD59**: po kilkanaście krzewów występuje w pobliżu zbiornika retencyjnego Żelizna, w uroczyskach Świdów, Wilcze i Urle; dość liczne i okazałe krzewy występują głównie na skraju prywatnego lasu olszowego, E od wsi Nowiny; kilka krzewów w niewielkiej enklawie leśnej wśród łąk, N od wsi Podhorodek; kilkanaście okazów w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 273, 274. **FD68**: w uroczysku Omelno w oddz. 190. **GD41**: kilka krzewów w oddz. 124, NE od stawów w pobliżu Grabarki. **GD50**: NE od wsi Kresy, wyjątkowo dorodne i liczne krzewy rosną w oddz. 191 i 192, kilka stanowisk odnotowano także w oddz. 190.

Circaea lutetiana L. – Dość licznie w wilgotnych lasach liściastych. **GD50**: NE od wsi Kresy w oddz. 199; E od wsi Kwasówka w uroczysku Lis w oddz.: 168, 169, 171; E od wsi Łan w uroczysku Porub w oddz. 182.

Myriophyllum verticillatum L. – Gatunek tworzy dość zwarte skupienia. **FD59**: w rowie na łąkach Koźlik koło Drelowa. **FD69**: w gliniance na łąkach w dolinie Białki, koło wsi Przegaliny Duże. **GD40**: w dwóch sztucznych zbiornikach wodnych, na łąkach koło wsi Danówka.

Hippuris vulgaris L. – **FD58**: dość często w kilku rowach wśród łąk, S od wsi Worsy. **FD59**: bardzo obficie i bujnie w wielu rowach na łąkach Wyhar, E od Drelowa. **FD69**: dość licznie w przybrzeżnej, wypłyconej części największej torfianki na łąkach koło Przegalin Dużych – dolina Białki.

Polygala comosa Schkuhr – **GD50**: po kilkadziesiąt okazów na łąkach Rowiska, W od wsi Wólka Korczowska; na zboczu grobli zbiornika retencyjnego Żelizna, w pobliżu wsi Kresy.

P. amarella Crantz – **FD59**: kilka okazów na podmokłej łące w pobliżu Kanału Wieprz-Krzna, NW od wsi Augustówka.

Hedera helix L. – **FD59**: E od wsi Breza w N części oddz. 257. **GD40**: NW od wsi Sokule w oddz. 122; na skraju uroczyska Puszcza Sworska w pobliżu wsi Janówka. **GD41**: w zaroślach od E strony stawów, w pobliżu wsi Grabarka. **GD50**: trzy stanowiska NE od wsi Kresy w oddz. 198 oraz dość często w oddz. 190 i 191.

Sanicula europaea L. – Gatunek dość częsty w niektórych wilgotnych grądach. **FD59**: W od wsi Kwasówka w uroczysku Dąbrowa, w oddz.: 279, 281, 283, 284; w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 272, 273, 274. **GD50**: w pobliżu Leśniczówki Żelizna, w oddz.: 232, 240, 241, 242; SW od wsi Kolembrody w oddz. 226; w uroczysku Porub, E od miejscowości Łan w oddz. 175; w uroczysku Borek, NW od wsi Łan w oddz. 162 i 163.

Cnidium dubium (Schkuhr) Thell. – Gatunek występuje głównie na skrajach zarośli oraz na łąkach kośnych. **FD58**: na łąkach, W od wsi Worsy. **FD59**: licznie na łąkach, między zbiornikiem retencyjnym Żelizna i wsią Obnowy; bardzo często na łąkach Poręb, W od Drelowa; dość często na łąkach w pobliżu wsi Podhorodek; rozproszone stanowiska w pobliżu Kanału Wieprz-Krzna, NE od wsi Stare Gościńce; kilkanaście okazów na łąkach Weryski, NE od wsi Nowiny. **FD68**: przy zaroślach na łąkach, NE od uroczyska Omelno. **GD40**: kilka okazów, E od wsi Danówka przy oddz. 72.

Chaerophyllum aromaticum L. – **FD49**: w uroczysku Pański Las, N od Drelowa, w oddz.: 237, 238. **FD59**: gatunek częsty w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 273, 274, 275; mniej częsty w uroczysku Dąbrowa, W od Kwasówki w oddz. 279 oraz w uroczysku Wilcze, w pobliżu zbiornika retencyjnego Żelizna. **FD68**: niezbyt licznie w uroczysku Omelno, w oddz.: 187, 188. **GD50**: dość często NE od wsi Kresy, w oddz.: 191, 195, 205; niezbyt licznie w pobliżu Leśniczówki Żelizna, w oddz.: 241, 242; w enklawie leśnej na łąkach Pólko, NE od wsi Kresy.

Pyrola media Sw. – **FD49**: niewielkie skupienia na skraju dużego kompleksu leśnego, S od Międzyrzecza Podlaskiego w oddz.: 220.

P. rotundifolia L. – Gatunek tworzy skupienia od kilku do kilkudziesięciu okazów. **FD59**: w lesie prywatnym, E od wsi Nowiny. **FD68**: w uroczysku Omelno w oddz. 191. **GD50**: E od Leśniczówki Żelizna, w oddz.: 234, 236.

Oxycoccus palustris Pers. – **FD49** i **GD40**: na niewielkiej powierzchni zanikającego boru bagienne-go, SE od wsi Szachy w oddz. 155. **GD50**: obficie na uginającym się ple i w sąsiadującym borze bagiennym, w pobliżu wsi Martynów.

Ledum palustre L. – Gatunek bardzo częsty w wilgotnych borach. **FD49:** w dużym kompleksie leśnym, SE od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 196, 197, 198, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 219, 227, 230, 231, 238; łąnowo w lesie prywatnym, NE od Żerocina oraz w oddz.: 155, 156, 158, 143, 144, 145. **GD40:** w borach otaczających wieś Danówkę, w oddz.: 113, 114, 115, 116, 117, 118, 128, 129, 130, 141, 143, 144, 155, 156, 90, 91, 93, 101, 102, 103, 104, 85, 86, 87, 88, 95, 96, 97, 98, 99, 109, 110, 111, 112, 114, 125, 126, 139, 154; w pobliżu wsi Jażwiny, w oddz. 78, 83; W od wsi Leszczanka, w oddz.: 134, 135; SW od wsi Młyniec, w oddz. 126; w lesie prywatnym koło wsi Złamany Most; w pobliżu stawów koło Grabarki, w oddz.: 65, 66, 69, 70, 85 oraz **GD41:** w oddz. 116. **GD50:** licznie w borze bagiennym obok łądowiejącego zbiornika wodnego w pobliżu wsi Martynów; NE od wsi Kresy, w oddz.: 187, 193.

Andromeda polifolia L. – **FD49** i **GD40:** SE od wsi Szachy w oddz. 155. **GD50:** licznie na uginającym się ple i w borze bagiennym koło wsi Martynów; pojedynczo E od wsi Żelizna, w oddz.: 208, 213.

Physalis alkekengi L. – **GD40:** E od wsi Zaścianki, jeden płat w oddz. 149.

Digitalis grandiflora Mill. – Gatunek występuje najczęściej przy drogach leśnych. **FD49:** w kompleksie leśnym, E od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 176, 178, 205. **GD40:** S od wsi Porosiuki w oddz. 49.

Lathraea squamaria L. – **FD58** i **FD59:** obficie (w niektórych miejscach tworzy zwarte płyty) w lesie prywatnym, E od wsi Nowiny. **FD59:** w uroczysku Dąbrowa, E od wsi Kwasówka w oddz.: 282 i 286. **FD68:** bardzo często w uroczysku Omelno, w oddz.: 187, 188, 190, 192, 193. **GD50:** w pojedynczych okazach w pobliżu Leśniczówki Żelizna, w oddz. 233; NE od wsi Kresy w oddz. 191.

Utricularia vulgaris L. – **FD59:** w rowach, na łąkach przy zbiorniku retencyjnym Żelizna, w pobliżu uroczyska Urle. **FD49** i **GD40:** w kilku starorzeczach, w dolinie Krzny w pobliżu wsi Puchacze i Sycyna.

U. minor L. – **GD50:** w łądowiejącym zbiorniku wodnym, w pobliżu wsi Martynów.

U. intermedia Hayne – **GD50:** obficie w jednym z rowów, na łąkach między zbiornikiem retencyjnym Żelizna i szosą Kwasówka – Żelizna.

Ajuga genevensis L. – **FD49:** w kompleksie leśnym, SE od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 179, 218, 224.

Melittis melissophyllum L. – **FD49:** SE od Międzyrzecza Podlaskiego w oddz. 212. **FD59:** w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 273, 274, 278. **GD50:** dość licznie w pobliżu Leśniczówki Żelizna, w oddz.: 221, 222, 226, 229, 231, 232, 233, 237, 240, 241, 242; w lesie prywatnym, N od Wólki Komarowskiej.

Salvia pratensis L. – **FD49:** dość licznie, na wzgórzu przy krawędzi doliny Krzny koło miejscowości Rudniki, E od Międzyrzecza Podlaskiego.

Origanum vulgare L. – **FD49:** dość obficie przy torach kolejowych, E od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 177, 178. **GD50:** niezbyt licznie, na zboczu grobli otaczającej zbiornik retencyjny Żelizna, od strony wsi Kwasówka.

Centaurium erythraea Rafn – **FD69:** kilkanaście okazów na mineralnym wyniesieniu, na łąkach koło wsi Przegaliny Duże. **GD41:** dość licznie na grobli, od S strony największego stawu koło Grabarki.

Gentiana pneumonanthe L. – **FD49:** na łąkach Karpiste, S od wsi Szachy. **FD58:** kilka okazałych skupień na łąkach o nazwie Chmielowe Łąki, NE od wsi Nowiny. **FD59:** w pojedynczych okazach, na łąkach w pobliżu wsi Podhorodek; na łąkach Wyhar, E od Drelowa. **FD59** i **GD50:** dość często na podmokłych łąkach w otoczeniu zbiornika retencyjnego Żelizna. **GD40:** 0,5 km E od wsi Danówka oraz na leśnej drodze między oddziałami 113 i 128.

Vinca minor L. – **FD49:** na skraju uroczyska Pański Las, W od Żerocina w oddz. 238; N od wsi Utrówka w oddz. 171. **FD59:** w uroczysku Dąbrowa koło Kwasówki w oddz. 280. **GD50:** na zboczu rowu, przy szosie koło Leśniczówki Żelizna. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że stanowiska te mogą być zawleczone.

Galium odoratum (L.) Scop. – Gatunek najczęściej występuje w większych skupieniach. **FD59:** w uroczysku Urle przy zbiorniku retencyjnym Żelizna; w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 272, 273. **GD40:** N od Leszczanki, w oddz.: 105, 106, 108, 109. **GD41:** w pobliżu stawów, N od wsi Grabarka w oddz. 122. **GD50:** w pobliżu Leśniczówki Żelizna w oddz. 234; E od Kwasówki w uroczysku Lis, w oddz.: 169, 179, 180; NE od Kresów, w oddz.: 190, 191.

Viburnum opulus L. – Występuje dość często w wilgotnych lasach i zaroślach na łąkach. **FD49**: w lesie prywatnym, E od wsi Dołha; przy skrzyżowaniu torów kolejowych z drogą prowadzącą do wsi Piszczki. **FD59**: w uroczysku Dąbrowa, W od wsi Kwasówka, w oddz.: 279, 280, 284; w zaroślach na łąkach przy zbiorniku retencyjnym Żelizna; w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 271, 273, 274; w uroczysku Werszki, W od wsi Łózki; w zaroślach na łąkach Pożary i Koźlik koło Drelowa; na łąkach Haraszkowe Kąty koło Szóstki; w lesie prywatnym, E od wsi Nowiny. **FD69**: w zaroślach na łąkach w dolinie Białki koło wsi Przegaliny Duże. **FD49** i **GD40**: w zaroślach przy niektórych starorzeczach w dolinie Krzny. **GD40**: w lasach koło wsi: Strzyżówka w oddz. 102, Danówka w oddz. 99 i Porosiuki w oddz. 49. **GD41**: na łąkach koło stawów w Grabarce. **GD50**: NE i SE wsi Żelizna; w uroczysku Lisie Nory koło Wólki Korczowskiej; w zaroślach na łąkach, E od wsi Kresy; w uroczysku Lis, E od wsi Kwasówka, w oddz.: 169, 171.

Succisella inflexa (Kluk) Beck – Gatunek występuje często, przeważnie przy głębokich rowach wypełnionych zawsze wodą. **FD49**: bardzo często na łąkach Karpiste, E od wsi Utrówka. **FD49** i **FD59**: na łąkach Pożary, W od wsi Preszczówka. **FD59**: przy zbiorniku retencyjnym Żelizna od strony wsi Obnowy. **FD69**: na łąkach Głęboczyzna w dolinie Białki, koło wsi Przegaliny Duże. **GD40**: licznie na łąkach, E od wsi Danówka; wzdłuż rowu w kierunku wsi Strzyżówka, S od Danówki. **GD40** i **GD41**: bardzo często przy rzece Rudce, na odcinku od wsi Burwin do wsi Janówka. **GD41**: dość licznie na łąkach w dolinie Rudki oraz na groblach stawów w pobliżu wsi Grabaraka. **GD50**: przy rowie na łąkach Poterby, NE od Wólki Korczowskiej.

Bryonia alba L. – **GD50**: na pniu gruszy, przy drodze we wsi Kwasówka prowadzącej w kierunku zbiornika retencyjnego Żelizna.

Phyteuma spicatum L. – **GD50**: niezbyt licznie w wilgotnych grądach, N od Kwasówki w uroczysku Borek, w oddz.: 162, 163.

Campanula cervicaria L. – Gatunek występuje przeważnie w pojedynczych okazach. **FD49**: w kompleksie leśnym, SE od Międzyrzecza Podlaskiego, na nasypie torów kolejowych w oddz. 178 oraz przy drogach leśnych w oddz. 204. **FD59**: w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, na skraju oddz. 275 oraz w zaroślach na przyległych łąkach; na skrajach zarośli łąkowych, NE od Drelowa. **GD50**: przy zaroślach na łąkach Rowiska, W od Wólki Korczowskiej.

Aster novi-belgii L. – **GD40**: kilka okazów przy drodze leśnej, N od wsi Witoroż. *Det. Z. Głowacki.*

Erigeron annuus (L.) Pers. – **FD39**: dość licznie na pastwisku, SE od wsi Rogoźnica-Starowieś i S od szosy Międzyrzec Podlaski – Biała Podlaska. **FD49**: E od Międzyrzecza Podlaskiego, często na nasypie torów kolejowych w oddz. 178. **FD68**: w pobliżu uroczyska Omelno, licznie na drogach i polanach, głównie przy oddz.: 190, 191. **GD30**: kilkanaście okazów, przy krawędzi doliny Krzny koło Styrzyńca. **GD50**: rzadko na łąkach Czarny Pień, N od zbiornika retencyjnego Żelizna, w kierunku wsi Kwasówka.

E. ramosus (Walters) Britton, Sterns & Poggenb. – Gatunek bardzo częsty. **FD49**: w sadzie owocowym, N od wsi Szachy. **GD40**: na piaszczystych nieużytkach koło wsi Helenów.

Helichrysum arenarium (L.) Moench – Gatunek występuje w skupieniach najczęściej po kilkanaście okazów. **FD49**: przy drogach w lesie prywatnym, NE od wsi Dołha. Na piaszczystych wyniesieniach przy krawędzi doliny Krzny koło miejscowości: **FD49** Rudniki, **GD30** Styrzyniec i Sławacinek Stary. **GD40**: na nieużytkach i śródleśnych łąkach koło wsi Danówka; na nieużytkach w okolicach miejscowości Helenów; na skraju lasu koło wsi Złamany Most.

Inula salicina L. – **FD59**: jeden niewielki płat na skraju uroczyska Wilcze, w pobliżu zbiornika retencyjnego Żelizna.

Achillea ptarmica L. – **GD40**: kilka okazów, SE od wsi Sokule, przy drodze leśnej w oddz. 85. *Det. Z. Głowacki.*

A. salicifolia Besser – **FD68**: jeden duży płat na łąkach, od E strony uroczyska Omelno. **GD41**: obficie na groblach stawów koło Grabarki oraz przy rzece Rudce, na odcinku między stawami i wsią Lisy.

Scorzonera humilis L. – Gatunek tworzy niewielkie skupienia w widnych lasach sosnowych, często przy drogach leśnych. **FD49**: w kompleksie leśnym, SE od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 174,

175, 176, 177, 178, 179, 198, 200, 201, 202, 208, 210; SE od wsi Szachy, oddz. 161. **GD40**: SW od wsi Sokule, w oddz.: 113, 128, 127, 126, 139, 140; W od wsi Leszczanka, w oddz.: 112, 141, 142. **GD50**: NE od wsi Bagna w oddz. 210.

Butomus umbellatus L. – Skupienia po kilkanaście okazów. **FD59**: w zbiorniku retencyjnym Żelazna, od E jego strony. **GD50**: w dole potorfowym, na łąkach między zbiornikiem i wsią Żelazna.

Potamogeton acutifolius Link – **FD69**: rzadko w rzece Białce, w pobliżu wsi Ostrówki. *Det. Z. Głowacki.*

Allium angulosum L. – **FD69**: trzy niewielkie stanowiska, na Łąkach Ossowskich koło wsi Przegaliny Duże – dolina Białki.

Lilium martagon L. – **FD49**: w kompleksie leśnym, SE od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 199, 202, 234. **FD59**: w pobliżu zbiornika retencyjnego Żelazna, w uroczyskach Wilcze i Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 273, 274. **GD40**: w pobliżu stawów w Grabarce, w oddz.: 95, 96; S od wsi Porosiuki, w oddz.: 48, 49. **GD50**: NE od Leśniczówki Żelazna, dość licznie w oddz.: 241, 238, 237, 236, 232, 227, 226.

Asparagus officinalis L. – **GD40**: dwa okazy przy drodze leśnej w oddz. 142, N od wsi Witoroż

Iris sibirica L. – **FD49**: jeden płat wielkości 1 m², w wilgotnym lesie, SE od Międzyrzecza Podlaskiego w oddz. 187.

Juncus capitatus Weigel – **GD40**: dość licznie w mokrym piaszczystym wyrobisku, SW od wsi Złamany Most.

J. alpino-articulatus Chaix – **FD49**: rzadko przy starorzeczach w dolinie Krzny, koło wsi Puchacze. **GD40**: podobnie jak gatunek poprzedni, w pobliżu wsi Złamany Most.

Cyperus fuscus L. – **FD59**: na wynurzonych, mulistych obrzeżach sadzawki we wsi Stare Gościńce. **FD69**: niewielkie płyty na brzegu glinianki, N od wsi Przegaliny Małe – dolina Białki.

Eleocharis acicularis (L.) Roem. & Schult. – **GD41**: murawa o powierzchni kilkunastu m², na mokrym odsłoniętym piasku, od E strony największego stawu koło wsi Grabarka.

E. mammillata (H. Lindb.) H. Lindb. *ex* Dorfl. s. stricto – **FD39**: niewielki płat na mulistym brzegu sadzawki, SE od wsi Rogoźnica-Starowieś i S od szosy Międzyrzec Podlaski – Biała Podlaska. *Det. Z. Głowacki.*

E. uniglumis (Link) Schult. – Gatunek tworzy niewielkie skupienia w miejscach silnie podtapianych. **FD58**: w mokrych zagłębieniach na pastwiskach, W od wsi Worsy. **FD69**: w dolinie Białki na Łąkach Ossowskich, SE od wsi Ostrówki. **GD30**: w dolinie Krzny, NW od wsi Porosiuki. **GD41**: na mokrym piasku, na brzegu największego stawu od strony wsi Grabarka.

Carex cuprina (I. Sandor *ex* Heuff.) Nendtv. *ex* A. Kern. – **GD50**: kilkanaście okazów, na mało uczęszczanych drogach w lasach łęgowych, NE od wsi Kresy w oddz. 195 oraz wyjątkowo dorodne i zwarte skupienia na śródleśnej łące Chaciska Duże, w oddz.: 203, 204.

C. diandra Schrank – **FD69**: kilka okazów przy rowie na Łąkach Ossowskich, koło wsi Ostrówki – dolina Białki.

C. remota L. – **FD59**: rzadko w uroczysku Zapowiednik Łóżecki, w oddz.: 273, 274. **GD50**: dość licznie w łąkach, NE od wsi Kresy w oddz.: 196 i 205.

C. sylvatica Huds. – **GD50**: dość często w wilgotnym lesie liściastym, NE od wsi Kresy, w N części oddz. 191.

C. lepidocarpa Tausch – **GD50**: kilkanaście kępek na śródleśnej łące, W od wsi Kozły i W od przysiółka Pod Brzeziną.

C. oederi Retz. – **FD69**: kilka okazów przy osuszonym dole potorfowym koło wsi Ostrówki (na wprost najdalej wysuniętych NE zagród wiejskich), w dolinie Białki.

C. lasiocarpa Ehrh. – **GD50**: zwarte płyty na śródleśnej łące bagiennej, w uroczysku Lis, E od wsi Kwasówka.

Beckmannia eruciformis Host – **FD49**: zwarte i bujne płyty na wilgotnej, śródleśnej łące w oddz. 248, E od wsi Zahajki. **FD68**: duże powierzchniowo skupienia, w wilgotnych obniżeniach na łąkach kośnych sąsiadujących od W z uroczyskiem Omelno – dolina Białki.

Trisetum flavescens (L.) P. Beauv. – **FD59**: dość obficie na łące, przylegającej od E do uroczyska Zapowiednik Łóżecki.

Dactylorhiza incarnata (L.) Soł – **FD69**: dwa okazy na Łąkach Ossowskich koło wsi Ostrówki w dolinie Białki. **FD59** i **GD50**: pojedynczo na podmokłych łąkach, od N i S zbiornika retencyjnego Żelizna. **GD50**: kilkanaście okazów na śródleśnej łące, W od wsi Kozły, w pobliżu przysiółka Pod Brzezina.

D. majalis (Rchb.) P. F. Hunt & Summerh. – **FD58**: pojedynczo na łąkach Weryski, NE od wsi Nowiny. **FD59**: kilka okazów na łące, między zbiornikiem retencyjnym Żelizna i wsią Obnowy. **GD50**: kilkadziesiąt okazów na śródleśnej łące, W od wsi Kozły w pobliżu przysiółka Pod Brzezina; na śródleśnych łąkach, NE od wsi Kresy: obficie na łące Osmalona Osa, dość licznie na Wiązowej Łące, mniej licznie na łące Berezowa Hoża.

Platanthera bifolia (L.) Rich. – **GD40**: po kilka okazów, S od wsi Porosiuki w oddz. 49 oraz W od wsi Helenów w oddz. 71. **GD40** i **GD41**: bardzo często przy stawach w Grabarce, w oddz.: 95, 96, 119, 123. **GD50**: kilkanaście okazów w lesie liściastym, NE od wsi Kresy w oddz. 194 i 195.

Epipactis helleborine (L.) Crantz – Gatunek bardzo częsty, przeważnie przy drogach w wilgotnych zaroślach i lasach liściastych. **FD49**: wyjątkowo obficie w nasadzeniach topoli, w uroczysku Pański Las, E od wsi Zahajki w oddz. 237 – niektóre okazy osiągały wysokość 1,5 m; w kompleksie leśnym, E od Międzyrzecza Podlaskiego, w oddz.: 172, 178, 180, 189, 201. **FD58**: na południe od wsi Anielki, na skraju lasu i wokół polan leśnych. **FD58** i **FD59**: bardzo często na skraju lasu olszowego, E od wsi Nowiny. **FD59**: w uroczysku Dąbrowa, W od wsi Kwasówka w oddz. 281; przy SW stronie zbiornika retencyjnego Żelizna, w uroczyskach Świdów, Wilcze i Urle; w uroczysku Horodek koło Drelowa. **FD68**: licznie w uroczysku Omelno (w oddziałach poza rezerwatem); bardzo często w nasadzeniach topoli, koło wsi Aleksandrówka. **GD40**: N od wsi Strzyżówka w oddz. 102; N od wsi Leszczanka, w oddz.: 107, 108; NW od wsi Sokule w oddz. 122. **GD41**: przy stawach w Grabarce, w oddz.: 123, 124 oraz w zaroślach na łąkach między stawami i wsią Lisy. **GD50**: NE od wsi Kresy, w oddz.: 190, 191, 195, 199; na łąkach Pólko, N od wsi Kresy; w zaroślach na łąkach Rowiska koło Wólki Korczowskiej; na skraju prywatnego lasu, N od Wólki Komarowskiej; na zboczu grobli Kanału Wieprz-Krzna, od strony wsi Kwasówka; w uroczysku Lis, E od wsi Kwasówka w oddz. 169.

Listera ovata (L.) R. Br. – **FD68**: kilka okazów w uroczysku Omelno, w oddz.: 193, 194. **GD50**: dość często w wilgotnych lasach liściastych, NE od wsi Kresy, w oddz.: 190, 191, 195.

Neottia nidus-avis (L.) Rich. – Gatunek występuje w pojedynczych okazach, w wilgotnych grądach. **FD59**: w uroczysku Dąbrowa, W od wsi Kwasówka w oddz. 282. **GD41**: w pobliżu stawów w Grabarce w oddz. 123. **GD50**: NE od wsi Kresy w oddz. 191; E od Leśniczówki Żelizna w oddz. 239.

Lemna gibba L. – **FD39**, **FD49** i **GD40**: gatunek częsty w rzece Krznie, w granicach badanego obszaru na odcinku od Międzyrzecza Podlaskiego do wsi Porosiuki koło Białej Podlaskiej. Częstotliwość występowania zmniejsza się, w kierunku od Międzyrzecza Podlaskiego do Białej Podlaskiej. **GD41**: spotyka się go w rzece Rudce w okolicach wsi Grabarka koło Białej Podlaskiej.

Podziękowania. Serdeczne podziękowania składam Szanownemu Panu Prof. drowi hab. Zygmunto-
wi Głowackiemu za sprawdzenie oznaczeń zebranych okazów oraz za oznaczenie niektórych z nich.

LITERATURA

- GRUŻEWSKA T. 1988. Flora roślin naczyniowych wschodniej części gminy Komarówka Podl. ze szczególnym uwzględnieniem jej charakterystyki geograficznej. ss. ii + 79. Mskr. pracy magisterskiej, Zakład Botaniki Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej, Siedlce.
- IZDEBSKI K. & POPIOLEK Z. 1982. Charakterystyka geobotaniczna projektowanego rezerwatu leśnego Liski. – Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska, Sect. C **37**(2): 233–254.
- KONDRACKI J. 1998. Geografia regionalna Polski. ss. 431. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

- ŁUKASIK B. 1981. Flora lasu Zahajkowskiego. ss. iiii + 91. Mskr. pracy magisterskiej, Zakład Botaniki Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej, Siedlce.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland – a checklist. – Polish Bot. Stud. Guideb. Ser. **15**: 1–303.
- PANASIUK J. 1989. Flora naczyniowa uroczysk: Dąbrowa, Werszki Duże, Zapowiednik Łóżecki w Nadleśnictwie Międzyrzec Podl. ss. ii + 52. Mskr. pracy magisterskiej, Zakład Botaniki Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej, Siedlce.
- SWORSKA A. 1991. Flora roślin naczyniowych rezerwatu „Listki”. ss. iii + 62. Mskr. pracy magisterskiej, Zakład Botaniki Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej, Siedlce.
- SZAFER W. 1972. Szata roślinna Polski niżowej. – W: W. SZAFER & K. ZARZYCKI (red.), Szata roślinna Polski. **2**, ss. 17–189. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- SZAFER W., KULCZYŃSKI S. & PAWŁOWSKI B. 1986. Rośliny polskie. Opisy i klucze do oznaczania wszystkich gatunków roślin naczyniowych rosnących w Polsce bądź dziko, bądź też zdziczałych lub częścię hodowanych. Wyd 5. ss. xxxi + 1020. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- WAJDA J. 1966. Stosunki geobotaniczne projektowanego rezerwatu lipowo - dębowego „Omelno” koło Radzyna Podl. – Sylwan **9**: 57–66.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH, Lista roślin zagrożonych w Polsce. ss. 87–98. Wyd. 2. Polska Akademia Nauk, Instytut Botaniki im. W. Szafera, Kraków.

SUMMARY

The paper contains a systematic list of 109 rare vascular plant species. The stands are in the middle-north part of the Mesoregion of Łomaska Depression (Zakłęsłość Łomaska – East Poland). 29 species are protected and 8 of them are on the “red list” of Polish flora. The following species are strictly protected: *Lycopodium annotinum*, *Lycopodium clavatum*, *Betula humilis*, *Dianthus superbus*, *Aquilegia vulgaris*, *Nuphar lutea*, *Aruncus sylvestris*, *Daphne mezereum*, *Hedera helix*, *Digitalis grandiflora*, *Gentiana pneumonanthe*, *Vinca minor*, *Lilium martagon*, *Iris sibirica*, *Dactylorhiza incarnata*, *Dactylorhiza majalis*, *Platanthera bifolia*, *Epipactis helleborine*, *Listera ovata*, and *Neottia nidus-avis*.

Partially protected are: *Polypodium vulgare*, *Asarum europaeum*, *Nymphaea alba*, *Ribes nigrum*, *Ledum palustre*, *Centaurium erythraea*, *Galium odoratum*, *Viburnum opulus*, and *Helichrysum arena-rium*.

Seven species are especially endangered by extinction. They are: *Dryopteris cristata*, *Betula humilis*, *Dianthus superbus*, *Lathyrus palustris*, *Cnidium dubium*, *Gentiana pneumonanthe*, and *Iris sibirica*, whereas *Succisella inflexa* is placed in a category “rare”.

Przyjęto do druku: 26.10.1999 r.